

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2021-03-08

REMISSYTTRANDE

I2020/03164

Till
Infrastrukturdepartementet
Energienheten

Remissyttrande över Energimarknadsinspektionens rapport Kapacitetsutmaningen i elnäten samt promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet

Svebio, Svenska Bioenergiföreningen, har beretts möjlighet att avge yttrande över rubricerade dokument och vill framför följande:

Svebios synpunkter i sammanfattning

- . Sverige saknar en övergripande styrning och planering av elsystemet, vilket illustreras av geografisk obalans, mycket variabla elpriser, växande skillnader i elpriser mellan olika delar av landet, samt effekt- och kapacitetsproblem.*
- . En del av dessa obalanser kan åtgärdas genom bättre utnyttjande av befintlig kapacitet i kraftvärmerna och genom investeringar i ny biobaserad kraftvärme.*
- . Investeringar i biokraft i städerna minskar behoven av investeringar i nätutbyggnad, och bör värderas på samma sätt som andra alternativa åtgärder, som efterfrågefleksibilitet och energilagring.*
- . Energimarknadsinspektionens förslag i de remitterade rapporterna garanterar inte att sådana investeringar kommer till stånd.*
- . Svebio stödjer förslagen om nätutvecklingsplaner och förslaget att andra åtgärder än nätutbyggnad ska kunna värderas som en del av en ändamålsenlig och effektiv nätverksamhet.*
- . Upphandling av nätkapacitetsreserv bör användas på ett aktivt sätt för att stimulera lokal elproduktion.*
- . Vi delar inte bedömningen att man inte kan ge betalning för tillhandahållen kapacitet på en energy only-marknad. Nätägaren måste kunna tillförsäkra sig att tillräcklig kapacitet finns tillgänglig.*
- . Det är mer kostnadseffektivt att lagra energi i förnybara bränslen än att köpa upp lagring av el i batterier.*

Allmänt

Den svenska elmarknaden genomgår, som också framhålls i EI:s rapporter, en snabb omvandling. På produktionssidan sker avveckling av kärnkraft och snabb utbyggnad av variabel ej planerbar elproduktion, främst i form av vindkraft. Samtidigt har investeringarna i biobaserad kraftvärme i stort sett avstannat på grund av låga elpriser och skattehöjningar som påverkat kraftvärmen. Den geografiska obalansen förstärks genom att vindkraftinvesteringarna till stor del sker i norr, samtidigt som elproduktionen i södra Sverige minskar. Överföringskapaciteten mellan norra och södra Sverige är otillräcklig och följden har blivit tidvis stora elprisskillnader.

På användningssidan förväntas omfattande elektrifiering exempelvis i transportsektorn, liksom etablering av datahallar och elbaserade processer i tung industri. Det råder stor osäkerhet om hur kraftigt elanvändningen kommer att öka och hittills har elanvändningen i stort sett varit oförändrad, vilket lett till ökade överskott och tidvis mycket låga elpriser. Obalanserna illustrerar brister i samordning och planering i den svenska energipolitiken. Många av de frågor som uppmärksammades av Energikommisionen 2017 har inte hanterats. Det gäller inte minst effektfrågan, som har en direkt koppling till de kapacitetsproblem som hanteras i EI:s rapporter.

Kapacitetsproblemen i större städer

Kapacitetsproblemen i de större städerna beskrivs av EI och har tidigare kartlagts av länsstyrelserna i de mest berörda regionerna. Problemen är akuta i Stockholm, Uppsala och Skåne. I Uppsala förstärks problemen i och med att Vattenfall bygger värmeverk utan kraftvärme, ett symptom på att styrmedlen och prismekanismerna är otillräckliga för att skapa ett balanserat och säkert elsystem som garanterar kapacitet där den behövs. I Stockholm och Malmö har regeringen trätt in och avhjälpt den akuta situationen med lösningar som innebär att man kan använda bioolja respektive biogas för att garantera effekt.

Mer biobaserad kraftvärme behövs

Istället för den här typen av politisk improvisation behövs styrmedel som skapar bättre generella villkor för investeringar i förnybar kraftvärme. Lokalt producerad biokraft har många fördelar:

- . Förbättrad kapacitet och effektillgång
- . Ökad lokal försörjningstrygghet
- . Mindre behov av nätutbyggnad
- . Stabil och planerbar elproduktion

Ökad kapacitet i biokraft ger också ökad flexibilitet och lagring av energi på ett kostnadseffektivt sätt, genom att bränslet innehåller kemiskt lagrad energi som kan tas tillvara när den behövs.

En snäv tolkning av elmarknadsdirektivet får inte hindra Sverige att kunna värdera investeringar i lokal biokraftproduktion i förhållande till flexibilitetstjänster och energilagring för att uppnå de mest kostnadseffektiva lösningarna på lokala kapacitetsproblem.

Investeringar i biobaserad kraftvärme och bättre utnyttjande av den befintliga kraftvärmen kommer framför allt att öka elproduktionen i södra Sverige i anslutning till stora befolkningscentra, vilket motverkar obalansen mellan norra och södra Sverige.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
VD

Kjell Andersson
Näringspolitisk chef